

Muzeum Polskich Formacji Granicznych

<https://muzeumsg.strazgraniczna.pl/muz/formacje-ochrony-granic/biografie/1918-1939/kadra/l-m/antoni-loboda/44438,Antoni-Loboda.html>
2024-07-16, 15:36

st. str. **Antoni Łoboda** - urodził się 14.11.1894 r. w Łobzenicy, był synem Antoniego i Leokadii z domu Borzych. Po odebraniu podstawowego wykształcenia, uczył się zawodu siodlarza. W latach 1915 - 1918 służył w Armii Pruskiej, na początku w 4 kompanii 1 zapasowego batalionu 14 Pułku Piechoty, skąd został przeniesiony do 268 Rezerwowego Pułku Piechoty, w którym służył do końca wojny. Dnia 28.12.1917 r. otrzymał Krzyż Żelazny II klasy. Po powrocie z frontu, przez krótki czas pracował jako czeladnik. W grudniu 1919 r. Antoni Łoboda zgłosił się do 62 Pułku Piechoty z Bydgoszczy i w jego składzie walczył na froncie wojny polsko-bolszewickiej do 31.12.1920 r.

Po zwolnieniu z Wojska Polskiego, w okresie 28.10.1921 - 12.01.1922 przebywał na kursie w Szkole Straży Celnej w Wieleniu. Następnie, został przydzielony do pełnienia służby w Placówce SC Łobzonka (Komisariat SC Łobzenica, Inspektorat SC Chodzież, Dyrekcja Cei w Poznaniu). W grudniu 1927 r. ukończył III kurs tresury psów granicznych w Piekarach. W miejsce Straży Celnej została powołana 22.03.1928 r. Straż Graniczna, w której kontynuował służbę i gdzie nadano mu nowy numer instalacyjny 3178. Z dniem 01.10.1928 r. przemianowano go z funkcjonariusza SC na szeregowego SG w stopniu strażnika. Pełnił wtedy służbę w Placówce SG Łobzonka (Komisariat SG Łobzenica, Inspektorat Graniczny SG Nakło, Pomorski Inspektorat Okręgowy SG). W tym miejscu warto przytoczyć treść jednej z opinii służbowych: „inteligencja - dobra; wartość moralna – obowiązki służbowe wykonuje sumiennie, gorliwie i z wielkim zainteresowaniem, pracowity, zaufania godny; ideowość - jest dobrym i gorliwym Polakiem; na sprawy urzędowe i ogólnopństwowe zapatruje się trzeźwo i zdrowo; zrównoważony, zgodny i spokojny; do służby nadaje się; wartość do służby w Służbie Granicznej jest bardzo dobra”. Warto zaznaczyć, że wszystkie opinie są sporządzone w tym samym tonie. Zgodnie z rozkazem z dnia 14.11.1933 r. sprostowano jego nazwisko na podstawie dokumentu urodzenia z Łoboda na Łoboda. Od dnia 01.09.1935 r. otrzymał prawo do nałożenia szewronów (naszywka za wysługę lat) za 12 lat służby, a od 01.01.1938 r. za 15 lat służby. Zgodnie z rozkazem z dnia 07.11.1935 r. został przeniesiony, w obrębie Inspektoratu Granicznego SG Nakło, z Placówki SG Łobzonka do Placówki SG Zelgniewo (Komisariat SG Wysoka). Awansowany z dniem 01.07.1938 r. do stopnia starszego strażnika. Mimo iż na niecały miesiąc przed wybuchem II wojny światowej otrzymał rozkaz przeniesienia w obrębie Komisariatu SG Wysoka z Placówki SG I linii Zelgniewo do Placówki SG II linii Wysoka, to faktycznie w dniu wybuchu wojny stanowił obsadę Placówki SG w Zelgniewie.

Strażnicy Placówki SG w Zelgniewie, pod dowództwem przodownika Marcelego Nowaka, wzmocnieni plutonem żołnierzy wsparcia już po godz. 1:30 dnia 01.09.1939 r. odparli pierwsze ataki dywersantów. We wczesnych godzinach porannych działania ofensywne

wroga dążące do zajęcia wsi nasiliły się. Po informacji, że od strony niemieckiego Głubczyna zbliża się do wioski grupa 4-5 uzbrojonych niemieckich żołnierzy, dowódca Marceli Nowak wydał Antoniemu Łobodzie oraz Szczepanowi Ławniczakowi rozkaz przedostania się do skrzyżowania Piła - Głubczyn, w celu wyparcia nacierających. Sam zaś wraz z pozostałymi funkcjonariuszami oraz żołnierzami udał się na inny odcinek walk. Wspólnie wyparli wroga z miejscowości. Były to ostatnie chwile, kiedy miejscowość znajdowała się w polskich rękach. Z uwagi na przeważające siły nieprzyjaciela, załoga placówki, a z nią Antoni Łoboda, musiała się wycofać ze wsi, która na długie lata znalazła się pod okupacją niemiecką. W tych bojach ciężko ranny został dowódca placówki przodownik Marceli Nowak, natomiast wycofując się z miejscowości stracił życie strażnik Szczepan Ławniczak, bestialsko zamordowany przez mieszkańców wsi pochodzenia niemieckiego. Tak dobiegła końca krótka epopeja walk 1 września 1939 r. podjętych przez skromną załogę Placówki SG z Zelgniewa, wspartą przez żołnierzy plutonu wsparcia.

Antoni Łoboda został zatrzymany przez piłskie Gestapo w styczniu 1940 r. Zarzuty umyślnego zabójstwa żołnierzy niemieckich i napadu rabunkowego postawiło mu Gestapo z Bydgoszczy. Proces został przeprowadzony przez Sąd Specjalny w Bydgoszczy, który wydał wyrok śmierci. W istocie rzeczy Sądy Specjalne wykorzystywane były jako narzędzie do prześladowań na tle narodowościowym i politycznym, prowadzenia terroru, a orzeczona kara śmierci użyta została jako środek do popełnienia na nim zabójstwa oraz była niewspółmierna do jakiegokolwiek zarzucanego mu czynu. Działanie takie powszechnie nosi nazwę „mord sądowy”, a st. strażnik Antoni Łoboda padł jego ofiarą. Kara została wykonana w dniu 28.03.1940 r. o godz. 8:40 przez rozstrzelanie w areszcie śledczym w Bydgoszczy. Aktualnie Antoni Łoboda spoczywa na Cmentarzu Bohaterów Bydgoszczy, przy ul. gen. Stanisława Grzmota Skotnickiego w Bydgoszczy.

Stan rodzinny: żona Marianna (zawarcie małżeństwa dnia 24.04.1923 r.), syn Albin Wojciech (ur. 22.02.1924 r., zm. 14.11.1924 r.), syn Witold Antoni (ur. 02.10.1925 r.), syn Bogdan Bernard (ur. 13.07.1927 r., zm. 11.01.1929 r.), córka Teresa (ur. 03.01.1929 r.), córka Katarzyna (ur. 30.04.1931 r.).

Odnaczenia:

Odznaka Pamiątkowa SG (1930 r.)

Brązowy Medal „Za Długoletnią Służbę” (1938 r.)

Źródła:

Archiwum Straży Granicznej: Akta służbowe strażnika Antoniego Łobody - zespół archiwalny Akta osobowe funkcjonariuszy i pracowników cywilnych przedwojennych formacji granicznych -

Archiwum Straży Granicznej w Szczecinie, sygn. 196/2411.

Akta Sądu Specjalnego w Bydgoszczy z lat 1939-1945 - nr zespołu 80, seria 2, sygn. 163, dot.

procesu Antoniego Łobody - Archiwum Państwowe w Bydgoszczy

Księga pochowanych Cmentarza Bohaterów Bydgoszczy - Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy.

Opracowali: **Krzysztof Knych, Dorota Malińska-Janaś**

 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku
 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku
 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku